

האם הממונה על האכיפה בתאגיד בנקאי יכול להיות בעל תפקיד בכיר הכפוף ישירות לחבר הנהלה?

בשאלות והתשובות שפרסמה הרשות באוגוסט 2012 באתר האינטרנט, בנושא הקריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית אפקטיבית, הובהר כי על מנת לעמוד בקריטריונים האמורים, על הממונה על האכיפה להיות בעל תפקיד בכיר של נושא משרה או חבר הנהלה בתאגיד.

לאור הבעייתיות העולה באשר ליכולת לעמוד בקריטריון זה כאשר מדובר בתאגיד בנקאי, ולאור פניות שנתקבלו ברשות בנושא, מצאנו לנכון לאפשר לתאגידים בנקאיים לחרוג מעט מהכלל האמור, ולמנות כממונה על האכיפה בעל תפקיד ניהולי בכיר הכפוף במישרין לחבר הנהלה או נושא משרה, בהתאם לאמור להלן.

ברוב התאגידים הבנקאיים, לאור גודלם והיותם בעלי רבדים היררכיים רבים, בעלי התפקידים הכפופים לחברי הנהלה הינם למעשה בכירים ביותר ומתקיימים לגביהם יתר המאפיינים הנדרשים מממונה על האכיפה במסמך הקריטריונים. בנוסף לכך, האפשרות שאחד מחברי הנהלה או נושאי המשרה יבצע את תפקיד הממונה על האכיפה אינה מעשית, עקב ריבוי תפקידיו ומשימותיו, ואם ימלא תפקיד זה, לא יוכל לעשות זאת באופן האפקטיבי הנדרש במסמך הקריטריונים.

ניתן לראות כי הוראת נוהל בנקאי תקין 301 המגדירה את ה"דרג הבכיר" בתאגיד בנקאי אינה מגבילה את הנמנים עם הגדרה זו לחברי הנהלה או נושאי משרה בלבד, אלא קובעת מאפייני בכירות שונים, אשר דומים למאפייני הממונה על האכיפה כמתואר במסמך הקריטריונים (כך למשל, הדרג הבכיר ממונה ומסיים תפקידו בהחלטת דירקטוריון, מחזיק בכישורים ההולמים תפקידו וכד').

זאת ועוד, על פי הוראת נוהל בנקאי תקין 308, שעניינה מינוי קצין הציות בתאגיד בנקאי, קצין הציות בבנק יכול שיהיה כפוף לחבר הנהלה ואין נדרש כי יהיה כפוף ישירות למנכ"ל. מכיוון שבתאגידים בנקאיים רבים, קצין הציות של הבנק אמור למלא גם את תפקיד הממונה על האכיפה, שהינו בעל מאפיינים דומים, הדרישה כי הממונה על האכיפה יהיה נושא משרה או חבר הנהלה יוצרת בעייתיות ביכולת העמידה של הבנק בקריטריונים לתכנית אכיפה פנימית אפקטיבית.

לאור האמור לעיל, בכל הנוגע לתאגיד בנקאי, הממונה על האכיפה יכול שיהיה בעל תפקיד ניהולי בכיר בתאגיד הבנקאי, אשר אינו אחראי על תחום בו מבוצעות פעילויות עסקיות והינו כפוף במישרין לחבר הנהלה שאינו עוסק בפעילויות עסקיות של הבנק ובכלל זה, מנהל מערך הייעוץ המשפטי או מנהל מערך ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי.

מעבר לכך, על הממונה על האכיפה הכפוף לחבר הנהלה לעמוד בכל יתר המאפיינים של הממונה על האכיפה כפי שהם מפורטים במסמך הקריטריונים שפרסמה הרשות, ובכלל זה:

1. גישה ישירה להנהלה ולדירקטוריון.
2. הממונה על האכיפה יהיה בעל הסמכויות והמשאבים הנדרשים למילוי תפקידו.
3. הממונה על האכיפה יהיה בעל כישורים, הכשרה, ניסיון ורקע מתאימים.
4. מינוי הממונה, סיום תפקידו והחלפתו טעונים אישור הדירקטוריון.

יובהר, כי אין באמור לעיל לעניין תאגיד בנקאי, כדי לגרוע מהדרישה הכללית במסמך הקריטריונים ובשאלות ותשובות מאוגוסט 2012, כלפי תאגידים אחרים, על פיה על הממונה על האכיפה להיות בעל תפקיד של חבר הנהלה או נושא משרה.